

WEEK 10

MGA NAPAPANAHONG ISYUNG

LOKAL AT NASYONAL

**PANGKALUSUGAN, TRANSPORTASYON AT
EDUKASYON**

4.1 PANGKALUSUGAN

MAHAL MAGKASAKIT SA PANAHOON NGAYON. KAPAG DINAPUAN KA NG SAKIT APEKTADO LAHAT NG ASPEKTO SA LOOB NG TAHANAN LALO NA KUNG IKAW AY PADRE DE PAMILYA. KAPAG IKAW AY NAGKASAKIT, SIGURADONG DI KA MAKAKAPASOK SA TRABAHO, KAPAG DI KA NAKAPASOK WALANG SASAHURIN, WALANG PANTUSTOS SA PANGANGAILANGAN SA BAHAY TULAD NG PAGKAIN AT EDUKASYON NG ANAK. KAYA MARAPAT NA ITO'Y PAKAINGATAN. KATULAD SA PABAHAY AY MAYROON DING AHENSIYA NG GOBYERNO NA NAMAMAHALA DITO. ITO ANG DEPARTMENT OF HEALTH (DOH). LAYUNIN NG DOH NA MAGPATUPAD NG MGA PROYEKTO NA MAKATUTULONG AT MAKABUBUTI PARA SA MAMAMAYAN NG PILIPINAS HINGGIL SA USAPIN NG KALUSUGAN, NGUNIT PAANO KUNG ANG INAASAHAN NATING TAGAPANGALAGA NG KALUSUGAN ANG SIYANG MAGDADALA SA KAMATAYAN.

1. DENG VAXIA

NAGING DOMINANTE ANG ISYU NG DENGUE SA ADMINISTRASYON NI DATING PANGULONG BENIGNO “NOYNOY” AQUINO III NA NAGKARON NG MARAMING BIKTIMA. KAYA ANG NAGING SOLUSYON NG DEPARTMENT OF HEALTH AY ANG DENGUE VACCINE NA MULA SA SANOFI PHARMACEUTICAL COMPANY SA ITALY NA MAKAKAIWAS SA PAGLAGANAP NG DENGUE. AYON KAY DAVE ARTHUR ROBREDO, ISANG BIOLOGIST, ANG NAGING PROBLEMA AY KASALUKUYAN PANG INAARAL AT HULI NA NG NADISKUBRE NA KAPAG ANG TINURUKAN NG DENG VAXIA AY HINDI PA NAGKAKARON NG DENGUE AY MAS NAGIGING MALALA ANG MAKUKUHANG DENGUE. ANG ISA PANG PROBLEMA AY ANG PAMILYA NG MGA NAMATAY NA BATA NA NATURUKAN NG DENG VAXIA AY ISINISI ITO SA DOH.

2. HIV/AIDS

ANG HIV (IMMUNE IMMUNODEFICIENCY VIRUS) AT AIDS (ACQUIRED IMMUNE DEFICIENCY SYNDROME) AY MAY MALAKING PAGKAKAIBA. ANG HIV AY ANG MISMONG VIRUS NA UNANG NAKUKUHA NA NAGDUDULOT SA SAKIT NA KUNG TAWAGIN AY AIDS. ANG AIDS NAMAN AY ANG MALALANG HIV. DAHIL SA PAG-ATAKE NG HIV SA MEMORY T-CELLS NA RESPONSIBLE SA IMMUNE SYSTEM KAYA HIHINA ANG RESISTENSYA NG TAO NANG HINDI NAMAMALAYAN. AYON KAY ROBREDO NA TOTOO NA WALA PANG GAMOT ANG NADIDISKUBRE PARA SA HIV NGUNIT MALI ANG INIISIP NG KARAMIHAN NA ANG HIV O AIDS ANG DAHILAN KUNG BAKIT NAMAMATAY ANG TAO. DAHIL ANG TOTOO NIYAN ANG PAPATAY AY ANG IBANG SAKIT NA DADAPO DAHIL ANG TANGING EPEKTO NG AIDS AY PAPAHAHINAIN ANG IMMUNE SYSTEM.

SAAN NAKUKUHA ANG HIV

ANG SANHI NG HIV AY VIRUS NA KUNG TAWAGIN AY RETROVIRUS NA MAKIKITA SA DUGO, SEMILYA, BREASTMILK AT IBA PANG LIKIDO NG KATAWAN O BODY FLUIDS. HINDI KASAMA ANG LAWAY DAHIL ANG LAWAY AY MAY ENZYMES NA PUMAPATAY NG MGA BACTERIA GANON DIN SA PAGHALIK MALIBAN NA LAMANG KUNG MAY SUGAT SA LABI AY MAY KASAMANG DUO SA PAGHALIK.

- 1. PAKIKIPAGTALIK NA MAY MARAMING KAPAREHA O GROUP SEX. ITO ANG PINAKAPANGUNAHING SANHI NG HIV.**
- 2. HINDI LIGTAS NA PAKIKIPAGTALIK NA HINDI GUMAGAMIT NG MGA CONDOM.**
- 3. "BLOOD TRANSFUSION" KAPAG ANG DUGONG POSITIBO SA HIV AY NAISALIN SA ISANG TAONG WALA NAMANG HIV.**
- 4. PAGBUBUNTIS DIN, HALIMBAWA ANG NANAY AY POSITIBO SA HIV PATI ANG MAGIGING ANAK AY POSITIBO NA RIN DAHIL PAREHO LANG SILANG DUGO AT SA BREASTMILK.**

5. DOBLE-DOBLE NA ANG PAGDAMI NG MGA PILIPINONG MAY HIV AT AIDS SA BANSA DAHIL HINDI PA RIN GANON KA-EDUKADO ANG MGA PILIPINO PAGDATING SA EPEKTO AT KUNG PAANO MAKAKAIWAS DITO, AYON PA RIN KAY ROBREDO.

TRANSPORTASYON

ISA SA MGA PAMPUBLIKONG SASAKYA

ANG JEEPNEY NA MADALAS AT POPULAR SA MASA. ISA SA MGA PAMPUBLIKONG SASAKYAN ANG JEEPNEY NA MADALAS AT POPULAR NA GINAGAMIT NG MGA PILIPINO SA KANILANG PANG-ARAW-ARAW NA BUHAY. SIMULA PAGPASOK SA TRABAHO, PAARALAN O KUNG SAAN MANG-ESTABLISYIMIENTO AY JEEPNEY ANG MADALAS NA MAKIKITA SA MGA KALSADA. ITO RIN ANG NAGING ISANG TAMPOK NA BAGAY SA PILIPINAS NA PALAGING SINUSUBUKAM NG MGA TURISTA DAHIL NA RIN SA MAKULAY AT MAGARBO NITONG DISENYO NA NGAYON AY MAY TUGTUGAN PA AT TELEBISYON.

1. JEEPNEY MODERNIZATION PROGRAM

“JEEPNEY PHASE-OUT”

**ISANG PROYEKTO NA NAGLALAYONG UNTI-UNTING
PALITAN ANG MGA JEEPNEY NA TUMAGAL NG 15 TAON O
PATAAS NG MAKABAGONG ELECTRONIC JEEPNEY. SA
PANUKALANG ITO AY MARAMING OPERATORS ANG TUTOL SA
PROYEKTO. IGINIGIIT NILA NA ANG NATURINGANG PHASE-OUT
AY MAGDUDULOT NG KAWALAN NG TRABAHO NG MGA OPERATOR
AT HINDI LANG MGA OPERATOR ANG MAAPEKTUHAN MAGING
ANG MGA FRANCHISERS DIN, DAHIL SA KAKULANGAN NG
KANILANG KAKAYAHAN NA MAGPRANGKISANG MULI DAHIL
MILYON-MILYONG HALAGA UPANG MAGKAROON NG MGA
BAGONG YUNIT.**

EDUKASYON

**ISA SA PINAKANATATANGING YAMAN ANG EDUKASYON
NA HINDI MANANAKAW NINOMAN, ITO ANG PINANINIWALAAN NG
KARAMIHAN NA PAMANA NG MGA MAGULANG SA KANILANG
MGA ANAK. KAYA KAHIT ANONG HIRAP AT PAGKAYOD KUMITA
LAMANG NG PERA PANTUSTOS SA MGA GASTUSIN SA ESKWELA
NG ANAK.**

K-12 CURRICULUM (R.A NO. 10533)

**NAGLALAYONG DAGDAGAN PA NG 2 TAON ANG
SEKONDARYA. NAIS NA ITONG SIMULAN NOONG TAONG
2013, MULA SA 10 TAON AY MAGIGING 12 TAON ANG
PAG-AARAL. ISA ANG PILIPINAS SA TATLONG BANSA NA
HINDI GUMAGAMIT NG GANITONG KURIKULUM KASAMA
ANG ANGOLA AT DYIBOUTI. ANG LAYUNIN NG KURIKULUM
AY MAGING HANDA TAYO SA PAKIKIPAGSAPALARAN
SAAN MANG PANIG NG MUNDO.**

Maraming Salamat

SA INYONG PAKIKINIG